

Конопляник Д.О.,

асистент кафедри економічної теорії і суспільних наук
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ ФІНАНСУВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ У 2025 РОЦІ

Існування та розвиток політичних партій завжди були показником високого демократичного рівня організації будь-якої держави світу. Партії виступають провідниками ідей та пропозиції народу, допомагають громадянам виражати свої законні інтереси, формувати представницькі органи влади, захищати правові та морально-етичні цінності.

У більшості країн Європи діяльність провідних політичних партій фінансується з державного бюджету, виділяються кошти на статутну роботу. З 2016 року до цього процесу приєдналася й Україна, затвердивши на законодавчому рівні фінансове забезпечення роботи парламентських партій.

На жаль, через введення правового режиму воєнного стану в Україні та повномасштабне вторгнення ворожих військ економічна система держави почала пристосовуватися до раптових негативних змін, більшість коштів направлені на військову та оборонну галузь. Тим не менш, фінансування політичних партій не призупинилося й активно продовжується.

Автор пропонує проаналізувати перспективи фінансування українських політичних партій у 2025 році, звернути увагу на кількість видатків для статутної діяльності політичних партій, а також порівняти їх з 2024 роком.

За даними спеціалістів Національного агентства з питань корупції (НАЗК), «...державне фінансування політичних партій підвищило рівень фінансової, організаційної та кадрової спроможності партій, дозволило диверсифікувати джерела фінансування партійної діяльності, зменшило рівень залежності партій від великих донорів, зменшило ризики корупції у політиці за рахунок зменшення залежності партій від приватних донорів, дало змогу компенсувати скорочення кількості членів партій і, відповідно, надходжень від членських внесків, переорієнтувати діяльність партій з постійного пошуку джерел фінансування на внутрішньопартійний розвиток, створило умови для чесної та вільної політичної конкуренції, розвитку нових партій» [1]. Тобто, фінансувати партійну діяльність потрібно, оскільки це впливає на велику кількість політичних, конституційних та державотворчих процесів.

Варто звернути увагу на дослідження спеціалістки з партійних фінансів Руху «Чесно» Вікторії Максимової, яка зазначає, що «...у 2024 році в держбюджеті на фінансування парламентських партій передбачено менше коштів, ніж визначено законодавством, а саме 840,6 млн гривень. Фінансування для забороненої проросійської «Опозиційної платформи — за життя» у цьому році не заплановано і очікувані 148,3 млн гривень залишаться в бюджеті. Таким

чином, партія «Слуга народу» цього року має отримати 490 млн гривень, «Батьківщина» — 92 млн, а «Європейська солідарність» — 141 млн. Ще 115 млн гривень передбачено для «Голосу» [2].

У листопаді 2024 року аналітикиня Вікторія Максимова продовжила своє дослідження і зазначає, що «...у 2025 році на державне фінансування парламентських партій передбачено 890 млн гривень. Як і минулого року, закладена сума є меншою, ніж мала би бути за формулою, визначеною у законодавстві. Причина в тому, що фінансування забороненої проросійської партії ОПЗЖ знову не закладено у план бюджету. Найбільше державного фінансування має отримати «Слуга народу» — 519,6 млн гривень. Трохи менше 150 млн передбачено для «Європейської солідарності», а «Батьківщина», яка на виборах отримала більше голосів, отримає 98,6 млн гривень» [3].

На думку кандидата юридичних наук Ірини Щебетун, «...аналіз практики використання політичними партіями державного фінансування свідчить, що третина коштів, наданих із державного бюджету, партії витратили на пропагандистську діяльність та задоволення побутових потреб, а саме: оренди офісу, придбання техніки, виплату заробітної плати тощо. Лише окремі партії спрямували ці кошти на потреби своїх місцевих організацій, адже в Україні нечисельні партії мають розгалужену територіальну мережу» [4, с. 224].

В українському парламенті є партії, які мають розширену структуру та багато обласних та місцевих осередків. Рідко державні кошти надходять на рахунки саме таких структурних елементів, яким дуже часто, на жаль, не вистачає коштів на проведення статутної діяльності партії на місцях.

Таким чином, враховуючи розподіл державних коштів на фінансування статутної діяльності партій, видатки збільшилися. Кожна парламентська партія має отримати розширену підтримку від держави для повноцінного функціонування. Автор сподівається, що у 2025 році центральні організації парламентських партій переглянуть свої фінансові надходження з державного бюджету й частину виділеного фінансування перерозподілять на місцеві осередки.

Список використаних джерел

1. Про державне фінансування політичних партій. Офіційний портал Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/documents/pro-derzhavne-finansuvannya-politychnyh-partij/>
2. «Які партії отримають кошти із держбюджету у 2024 році?». Офіційний сайт Руху «Чесно». URL: <https://www.chesno.org/post/5836/>
3. «Скільки грошей отримають партії з держбюджету у 2025 році?». Офіційний сайт Руху «Чесно». URL: <https://www.chesno.org/post/6170/>.
4. Щебетун І. С., Поліщук О. Д. До питання державного фінансування політичних партій в Україні. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Т. 29. голов. ред. Ю. В. Цуркан-Сайфуліна; МОН України, НУ «ОЮА». Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021 С. 221-226. DOI: <https://doi.org/10.32837/npuola.v28i29.737>.